

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

14. februar 2001 *

I sag T-115/99,

Systeme européen promotion (SEP) SARL, Saint-Vit (Frankrig), ved avocat
J.-C. Fourgoux, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, først ved G. Marengo og
L. Guérin og derefter ved Marengo og F. Siredey-Garnier, som befuldmægtigede,
og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 8. marts
1999 om afvisning af sagsøgerens klage i henhold til EF-traktatens artikel 85 (nu
artikel 81 EF) og af Kommissionens forordning (EF) nr. 1475/95 af 28. juni 1995

* Processprog: fransk.

om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT L 145, s. 25),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne A. Potocki og A.W.H. Meij,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 20. september 2000,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1 Det sagsøgende selskab, Système européen promotion (SEP), har ifølge sine vedtægters artikel 2 navnlig som formål at foretage »køb, salg, leje og finansiering af nye og brugte motorkøretøjer samt at fungere som mellemmand ifølge artikel 123/85/EØF«.

- 2 Den 31. januar 1997 indgav sagsøgeren og en række forbrugere, som havde givet denne fuldmagt til at erhverve køretøjer, en klage til Kommissionen over bilfabrikanten Renault France (herefter »Renault«), dennes datterselskab Renault Nederland og forhandleren Renault Autozenter i Schagen (Nederlandene) i henhold til artikel 3, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81).

- 3 Klagerne gjorde heri gældende, at Renault Nederland den 23. oktober 1996 havde udsendt en rundskrivelse til de nederlandske eneforhandlere, som indeholdt en henstilling om, efter opfordring fra Renault France, at de begrænsede deres bestillinger af køretøjer til eksport, og en angivelse af, at biler, som blev leveret til eksport, ikke ville blive medtaget i beregningen af den årlige kvote og eneforhandlernes bonus.

- 4 På foranledning af denne rundskrivelse meddelte Renault Autozenter herefter sagsøgeren, at det ikke længere kunne modtage bestillinger på biler til eksport af frygt for at ødelægge sin forretningsforbindelse med Renault Nederland. Den 23. december 1996 meddelte Renault Autozenter, at allerede bestilte biler ville blive leveret på følgende vilkår:

— uden rabat i prisen før moms

— betaling af bilen, før bestillingen videregives til Renault

— lange leveringstider på grund af »det enorme salg i Holland«.

- 5 Klagerne rejste krav om, at gruppefritagelsen i henhold til Kommissionens forordning (EF) nr. 1475/95 af 28. juni 1995 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motor-køretøjer (EFT L 145, s. 25) automatisk blev trukket tilbage, at der blev fastslået en overtrædelse af EF-traktatens artikel 85, stk. 1 (nu artikel 81, stk. 1, EF), i form af en markedsopdeling og en prisaftale, og at der blev truffet foreløbige foranstaltninger.
- 6 Den 7. februar 1997 blev der endvidere indgivet en klage til Kommissionen af syndicat des professionnels européens de l'automobile (herefter »SPEA«), en organisation, hvori bl.a. de befuldmægtigede mellemænd er sammensluttet, men som sagsøgeren ikke tilhører. De to klager blev registreret under samme nummer (IV/36395). Sagsøgeren og SPEA var repræsenteret af samme advokat.
- 7 Ved skrivelser af 10. og 28. marts 1997 til Kommissionen bekræftede sagsøgerens advokat på dennes vegne anmodningen om, at der blev truffet foreløbige foranstaltninger, idet sagsøgeren ikke ved sine henvendelser til Renault havde opnået at få leveret de bestilte køretøjer.
- 8 Ved skrivelse af 17. juli 1997 meddelte sagsøgerens advokat Kommissionen, at der var forhandlinger i gang med Renault med henblik på en løsning af de leveringsproblemer, som mellemhandlere i automobilbranchen i Nederlandene var stødt på som følge af rundskrivelsen af 23. oktober 1996. Ifølge denne skrivelse var rundskrivelsen blevet trukket tilbage, og de køretøjer, som var bestilt mellem den 26. oktober 1996 og den 24. februar 1997 — på hvilken dato tilbagetrækningen skete — var under levering, uden at der blev foretaget nogen begrænsning i antallet heraf. Det havde imidlertid vist sig, at Renault ikke agtede at bringe den anfægtede konkurrencebegrænsende praksis til ophør. Leveringsproblemerne var således stadig ikke blevet løst, navnlig ikke hvad angår fristerne, og havde en tendens til at sprede sig til de øvrige lande i Den Europæiske Union og til andre franske bilfabrikanter, bl.a. Peugeot.

- 9 Den 8. januar 1998 tilsendte Kommissionen sagsøgeren en underretning i henhold til artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42). I denne underretning erklærede Kommissionen bl.a. følgende:
- »Den pågældende model — Renault Scenic — skulle på daværende tidspunkt lanceres i Nederlandene [...] og havde en større succes end forventet, hvilket medførte længere leveringsfrister. Hvad angår de tvetydige bemærkninger i en rundskrivelse, der blev udsendt af [Renault's] nederlandske datterselskaber, synes fabrikanten og hans forhandlere at have gjort alt, hvad der stod i deres magt for at opnå en tilfredsstillende ordning med alle de forbrugere, hvis bestillinger ikke var blevet efterkommet; således har disse alle nu — ifølge Renault's oplysninger — modtaget de bestilte køretøjer. Hermed er den af Dem kritiserede praksis ophørt.«
- 10 Den 17. februar 1998 fremsendte sagsøgeren sine bemærkninger vedrørende denne underretning.
- 11 Ved beslutning af 8. marts 1999 afviste Kommissionen sagsøgerens klage (herefter »den anfægtede beslutning«).
- 12 Ved stævning registreret på Rettens Justitskontor den 12. maj 1999 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 13 Ved Rettens beslutning af 6. juli 1999 er den refererende dommer blevet tilknyttet Anden Afdeling, hvortil sagen derpå er blevet henvist.

- 14 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 20. september 2000.

Parternes påstande

- 15 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Kommissionens beslutning af 8. marts 1999 annulleres.

- Det tages til efterretning over for sagsøgeren, at denne forbeholder sig ret til at anlægge sag mod Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 215 (nu artikel 288 EF).

- Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

- 16 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Anmodningen om, at Retten tager til efterretning over for sagsøgeren, at denne forbeholder sig ret til at anlægge sag i henhold til traktatens artikel 215, afvises fra realitetsbehandling.

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten

- 17 Kommissionen har gjort gældende, at anmodningen om, at Retten over for sagsøgeren tager til efterretning, at denne forbeholder sig ret til at anlægge erstatningssag mod Kommissionen, må afvises fra realitetsbehandling. Sagsøgeren henviser til, at erstatningssøgsmålet er selvstændigt i forhold til annullationssøgsmålet.
- 18 Retten skal herom bemærke, at der ikke findes noget grundlag i Fællesskabets retssystem for at tage en påstand til følge, hvorved det over for en part »tages til efterretning«, at den pågældende forbeholder sig ret til at anlægge sag. Denne påstand må derfor afvises fra realitetsbehandling.

Realiteten

- 19 Sagsøgeren fremfører i det væsentlige to anbringender.

Første anbringende om, at Kommissionen har tilsidesat sine forpligtelser vedrørende behandlingen af klagen

Parternes argumenter

- 20 Det første anbringende består i det væsentlige af tre led. Det første led er, at Kommissionen har overskredet grænserne for sin skønsbeføjelse med hensyn til, hvilken prioritet der bør følges ved behandlingen af klager, således som disse grænser er fastsat i Domstolens dom af 4. marts 1999 i sagen Ufex m.fl. mod Kommissionen (sag C-119/97 P, Sml. I, s. 1341). Navnlig har Kommissionen overset, at den ikke som begrundelse for at henlægge en klage kan nøjes med at fastslå, at den kritiserede adfærd er ophørt, men at den også er forpligtet til at efterprøve, om overtrædelsen stadig har virkninger. I den foreliggende sag har Kommissionen underkendt overtrædelsens grovhed og fortsatte virkninger. Desuden har den taget politiske hensyn, hvilket er uforeneligt med de retningslinjer, der er opstillet i Ufex-dommen.
- 21 Ifølge sagsøgeren kan Kommissionen ikke basere sig på beslutninger om andre fabrikker, som vedrører tilsvarende forhold, uden at tage hensyn til de særlige forhold i det enkelte tilfælde og de hævdede overtrædelsers grovhed. Sagsøgeren finder ikke, at det kan slutes af Kommissionens beslutning 92/154/EØF af 4. december 1991 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/33.157 — Eco System mod Peugeot) (EFT 1992 L 66, s. 1), og af retssagen vedrørende denne beslutning (Rettens dom af 22.4.1993, sag T-9/92, Peugeot mod Kommissionen, Sml. II, s. 493, og Domstolens dom af 16.6.1994, sag C-322/93 P, Peugeot mod Kommissionen, Sml. I, s. 2727), at der ikke fandtes den fornødne fællesskabsinteresse. Tværtimod godtgør den omstændighed, at Kommissionen intervererede i en lignende sag ved sin beslutning 98/273/EF af 28. januar 1998 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 (IV/35.733 — VW) (EFT L 124, s. 60, herefter »VW-sagen«), at der består en sådan interesse. Det er sagsøgerens opfattelse, at selskabets klage er blevet forskelsbehandlet i forhold til de klager, der førte til VW-sagen.

- 22 Endvidere anfører sagsøgeren, at den omstændighed, at selskabet havde mulighed for at anlægge sag ved en national domstol, ikke kan begrunde en afvisning af klagen, da Kommissionen har enekompetence til at trække en gruppefritagelse tilbage. Desuden har Kommissionen mere effektive midler til at iværksætte undersøgelser end de nationale domstole, og det var umuligt for sagsøgeren at fremskaffe de beviser, som er nødvendige ved en national domstol. Som eksempel henviser sagsøgeren til en dom fra Tribunal d'instance de Besançon af 16. marts 1999, hvorved selskabet blev dømt til at betale erstatning til en kunde for overskridelse af fristen for levering af et køretøj med den begrundelse, at sagsøgeren ikke havde kunnet godtgøre, at fabrikanten havde handlet forsætligt, eller at der var blevet anvendt en konkurrencebegrænsende praksis specielt for det pågældende køretøjs vedkommende.
- 23 Endvidere er det sagsøgerens opfattelse, at Kommissionen har foretaget en fejlvurdering af de faktiske omstændigheder, som den fik forelagt, navnlig dem, der fremgår af bilaget til sagsøgerens skrivelse af 17. juli 1997.
- 24 Endelig anfører sagsøgeren, at fabrikanterne på grund af Kommissionens passivitet fik mulighed for at begrænse samhandelen inden for Fællesskabet. Således meddelte Renault Nederland den 21. januar 1999 sagsøgeren, at den tidligere ydede rabat på 11% måtte nedsættes til 2% under påskud af en forøget efterspørgsel.
- 25 Anbringendets andet led er, at afvisningen af klagen er utilstrækkelig begrundet.
- 26 Anbringendets tredje led er, at de af Kommissionen i sagen iværksatte undersøgelsesforanstaltninger var utilstrækkelige. Navnlig kritiserer sagsøgeren Kommissionen for, at den forsømte at efterprøve, om leveringsfristerne for de køretøjer, som var bestilt af befuldmægtigede mellemmand, var diskriminerende i forhold til leveringsfristerne for de køretøjer, som blev indkøbt af nederlandske kunder.

- 27 Kommissionen har gjort gældende at have overholdt de forpligtelser, som påhviler den ifølge domspraksis med hensyn til undersøgelsen af klagen, og at den præcist har angivet, hvilke forhold den tillagde vægt, da den konkluderede, at der ikke var den fornødne fællesskabsinteresse. Den finder endvidere bebrejdelsen om, at den forsømte at tage hensyn til de fremtidige virkninger af den kritiserede praksis, ubegrundet.
- 28 Hvad angår anbringendets andet led anfører Kommissionen, at den omstændighed, at den ikke efterprøvede, om de leveringsfrister, Renault anvendte i Nederlandene, udgjorde en forskelsbehandling til skade for de befuldmægtigede mellemmands udenlandske kunder, ikke medfører, at begrundelsen for den anfægtede beslutning er utilstrækkelig.
- 29 Vedrørende anbringendets tredje led fremhæver Kommissionen, at den iværksatte en undersøgelse af klagen. Det er imidlertid Kommissionens opfattelse, at det havde krævet indgående undersøgelser fra dens side, såfremt den skulle have været i stand til at bekræfte sagsøgerens påstand om, at Renault bevidst brugte den knaphed på biler, der blev angivet som begrundelse for leveringsfristerne, på en måde, der var til skade for de befuldmægtigede mellemmand. Det var Kommissionen imidlertid ikke indstillet på at iværksætte i betragtning af de forhåndenværende midler og de oplysninger, som fabrikanten allerede havde meddelt den, da sagen var blevet løst i og med, at køretøjerne var blevet leveret til kunderne, og da tvisten i givet fald kunne indbringes for de nationale domstole, som var fuldt ud i stand til at afgøre den. Kommissionen tilføjer, at den af sine undersøgelser måtte slutte, at forsinkelserne i leveringerne til de befuldmægtigede mellemmands kunder kunne skyldes en relativ knaphed på køretøjer, som Renault forsøgte at afhjælpe.

Rettens bemærkninger

- 30 Det er fastslået i en lang retspraksis, hvilke forpligtelser der påhviler Kommissionen, når den har fået forelagt en klage (jf. bl.a. præmis 86 ff. i dommen i sagen Ufex m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 20).

- 31 Det fremgår navnlig af denne retspraksis, at Kommissionen, når den beslutter at prioritere de klager, den modtager, forskelligt, ikke blot kan fastlægge den rækkefølge, hvori klagerne skal behandles, men også kan afvise en klage med den begrundelse, at der ikke er en tilstrækkelig interesse for Fællesskabet i en fortsat behandling af sagen (jf. Rettens dom af 24.1.1995, sag T-5/93, Tremblay m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 185, præmis 60).
- 32 Kommissionens skønsmæssige beføjelse på dette punkt er dog ikke ubegrænset. Der påhviler den nemlig for det første en begrundelsespligt, når den afviser at fortsætte behandlingen af en klage, og denne begrundelse skal være tilstrækkelig præcis og detaljeret til, at Retten kan foretage en effektiv prøvelse af Kommissionens skønsmæssige beføjelse til at opstille prioriteter.
- 33 For det andet kan Kommissionen ikke alene under henvisning til, at de former for praksis, der hævdes at være i strid med traktaten, er bragt til ophør, henlægge en klage over de pågældende former for praksis på grund af sagens manglende interesse for Fællesskabet uden at have undersøgt, om der fortsat består konkurrencebegrænsende virkninger, og om de påståede indgreb i konkurrencen i givet fald er så grove eller fortsat har sådanne virkninger, at klagen er af interesse for Fællesskabet (jf. præmis 89-95 i dommen i sagen Ufex m.fl. mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 20).
- 34 Den prøvelse, som Fællesskabets retsinstanser foretager af Kommissionens skønsmæssige beføjelse, må dog ikke føre til, at de sætter deres eget skøn af Fællesskabets interesse i stedet for Kommissionens, men har til formål at kontrollere, at den anfægtede beslutning ikke hviler på materielt urigtige omstændigheder, og at den hverken er behæftet med en retlig fejl, et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning (jf. Rettens dom af 18.9.1992, sag T-24/90, Automec mod Kommissionen, Sml. II, s. 2223, præmis 80, og af 13.12.1999, forenede sager T-9/96 og T-211/96, Europæne automobile mod Kommissionen, Sml. II, s. 3639, præmis 29).

- 35 Det fremgår ikke af den anfægtede beslutning, at Kommissionen har tilsidesat principperne i retspraksis vedrørende omfanget af sine forpligtelser. Beslutningen viser, at Kommissionen foretog en nøje undersøgelse af de forhold, som sagsøgeren gjorde gældende. Betragtningerne i beslutningen vedrørende vurderingen af Fællesskabets interesse i en fortsat behandling af klagen indeholder heller ikke grundlag for en konstatering af, at Kommissionen har tilsidesat principperne i retspraksis på dette punkt.
- 36 Navnlig er det ubegrundet, når Kommissionen kritiseres for, at den som begrundelse for at henlægge klagen blot fastslog, at den kritiserede adfærd var ophørt, uden at efterprøve, om overtrædelsen stadig havde virkninger. Konstateringen i den anfægtede beslutnings præmis 7 af, at den påståede overtrædelse var ophørt, er nemlig hverken den eneste eller den vigtigste begrundelse for afvisningen af klagen.
- 37 Kommissionen har således for det første fremhævet, at retsstillingen for de befuldmægtigede mellemhandlere er blevet afklaret i dens beslutninger, i retspraksis og i den nye gruppefritagelsesforordning (forordning nr. 1475/95). Hermed har de nationale domstole mulighed for at anvende Fællesskabets konkurrenceregler i sager om mellemmands virksomhed i forbindelse med salg af motorkøretøjer, i hvilken forbindelse Kommissionen har henvist til den politik, som den fører for at decentralisere anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceret.
- 38 For det andet har Kommissionen henvist til, at det ville have krævet uforholdsmæssigt omfattende undersøgelser i givet fald at godtgøre de af sagsøgeren hævdede overtrædelser. Det var i øvrigt kun i denne forbindelse, at Kommissionen fremførte, at de pågældende overtrædelser var begået i fortiden. Endelig har Kommissionen anført, at Renault har givet en plausibel forklaring på en af de handlemåder, som kritiseres i klagen, nemlig de uforholdsmæssigt lange leveringsfrister.

- 39 Vedrørende det anførte bemærkes, at dommen i sagen Ufex m.fl. mod Kommissionen, som er nævnt ovenfor i præmis 20, ikke kan fortolkes således, at den udelukker Kommissionen fra at tage hensyn til, at overtrædelsen er bragt til ophør. Domstolen har blot antaget, at Kommissionens opgaver på konkurrenceområdet ikke kan fortolkes således, at det ligger uden for dens traktatmæssige beføjelser at undersøge en klage vedrørende fortidige overtrædelser.
- 40 Det tilføjes, at den situation, som forelå i Ufex-sagen, var temmelig forskellig fra den, der foreligger i denne sag. Det var heri gjort gældende, at der var sket en tilsidesættelse af EF-traktatens artikel 86 (nu artikel 82 EF), som ifølge klagerne havde varet fra 1986 til 1991, og som havde medført strukturelle skævheder på det pågældende marked, der havde fællesskabsdimension (jf. Rettens dom af 25.5.2000, sag T-77/95 RV, Ufex m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2167, præmis 26).
- 41 I den foreliggende sag blev den adfærd, som i første omgang gav anledning til klagen — nemlig Renault Nederland's rundskrivelse og den handle måde, som Renault's nederlandske eneforhandlere derpå iagttog — fulgt mellem oktober 1996 og februar 1997. Sagsøgeren har ikke fremlagt noget indicium for, at markedsstrukturen blev ændret på grund af den påståede overtrædelse. Ganske vist kan det ikke udelukkes, at de befuldmægtigede mellemmands potentielle kunder på grund af de i klagen nævnte forhold i stedet for vendte sig mod det officielle salgsnet. Dette forhindrede dog ikke sagsøgeren i at fortsætte sin virksomhed. Desuden var der tale om forhold, som kun havde midlertidige virkninger på markedet, der kunne forsvinde, når hindringerne for parallelindførslerne blev ophævet.
- 42 Da der således ikke var konkrete holdepunkter for, at markedsstrukturen var ændret varigt, gjorde Kommissionen ved vurderingen af Fællesskabets interesse sig ikke skyldig i en fejlagtig retsanvendelse ved ikke særskilt at undersøge, om de konkurrencebegrænsende virkninger af den hævdede overtrædelse fortsat bestod.

- 43 Den i forbindelse hermed fremførte kritik om, at Kommissionen tog »politiske hensyn«, støttes ikke af nogen konkrete forhold, der kan godtgøre, at Kommissionen baserede sin beslutning på hensyn, som var uvedkommende for en korrekt vurdering af Fællesskabets interesse. Hvad dette spørgsmål angår er det berettiget, når Kommissionen fremfører, at den har til opgave at gennemføre en konkurrencepolitik. Dette er ikke ensbetydende med, at den har til opgave at afgøre individuelle tvister. Følgelig er dette anbringende ubegrundet.
- 44 Desuden kan Kommissionen ved vurderingen af Fællesskabets interesse i behandlingen af en klage tage hensyn til nødvendigheden af en afklaring af de retlige omstændigheder i forbindelse med den i klagen kritiserede adfærd og en fastlæggelse af de bestående rettigheder og forpligtelser efter Fællesskabets konkurrenceret for de forskellige erhvervsdrivende, som berøres af denne adfærd (jf. præmis 46 i dommen i sagen *Européenne automobile mod Kommissionen*, nævnt ovenfor i præmis 34).
- 45 I den foreliggende sag er der med rette i den anfægtede beslutning henvist til de beslutninger fra Kommissionen og afgørelser fra Domstolen, som præciserer de forpligtelser, der påhviler medlemmer af et salgsnet over for de befuldmægtigede mellemhandlere, og definitionen af de sidstnævnte (jf. beslutningen i sagen *Eco-system* og de herom afsagte domme samt beslutningen i *VW-sagen*, som er nævnt ovenfor i præmis 21). Desuden er befuldmægtigede mellemhandlers, bilfabrikanter og sælgeres rettigheder og forpligtelser fastlagt og nærmere præciseret i forordning nr. 1475/95.
- 46 Det skal tilføjes, at klagernes kritik om, at de i den foreliggende sag blev forskelsbehandlet i forhold til klagerne i *VW-sagen*, er ubegrundet. Når Kommissionen står over for en situation, hvor adskillige omstændigheder indicerer, at flere større virksomheder inden for samme økonomiske sektor overtræder konkurrencereglerne, er den nemlig berettiget til at koncentrere sin indsats om en af de pågældende virksomheder og samtidig henvise erhvervsdrivende, som måtte lide skade på grund af andre virksomheders tilsidesættelse af konkurrencereglerne, til i givet fald at anlægge sag ved de nationale domstole. I modsat fald ville Kommissionen være nødt til at dele sine ressourcer mellem de

forskellige undersøgelser, som den foretager i større sager, hvilket ville indebære en risiko for, at ingen af dem kunne føres til ende. Den fordel, som er forbundet for Fællesskabets retsorden med, at der kan statueres et eksempel ved, at der træffes afgørelse over for en af de virksomheder, som har tilsidesat konkurrencereglerne, ville nemlig i så fald gå tabt, navnlig for de erhvervsdrivende, som har lidt skade på grund af andre virksomheders adfærd (jf. præmis 49 i dommen i sagen *Européenne automobile mod Kommissionen*, nævnt ovenfor i præmis 34).

- 47 Hvad dernæst angår muligheden for at anlægge sag ved de nationale domstole kan der ikke gives sagsøgeren medhold i den opfattelse, at klagens genstand vedrører et område, hvor Kommissionen har enekompetence, navnlig fordi den vedrørte tilbagetrækningen af en gruppefritagelse. Ifølge artikel 6, stk. 1, nr. 7, i gruppefritagelsesforordning nr. 1475/95 er en gruppefritagelse nemlig uden retsvirkning, såfremt der lægges vanskeligheder i vejen for bemyndigede mellem-mænds virksomhed. I modsætning til, hvad der gjaldt efter artikel 10 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985 L 15, s. 16), hvorefter gruppefritagelsen kunne trækkes tilbage, såfremt der blev lagt sådanne vanskeligheder i vejen, kan denne bestemmelse anvendes af de nationale domstole.
- 48 Sagsøgeren har heller ikke godtgjort, at Kommissionen har foretaget en åbenbar fejlvurdering af de nationale domstoles mulighed for at sikre beskyttelsen af dennes rettigheder efter Fællesskabets konkurrenceret over for Renault. I så henseende kan sagsøgeren ikke som indsigelse mod den anfægtede beslutning påberåbe sig dommen afsagt af Tribunal de Besançon, da denne dom blev afsagt senere end beslutningen (jf. Rettens dom af 25.6.1998, forenede sager T-371/94 og T-394/94, *British Airways m.fl. mod Kommissionen*, Sml. II, s. 2405, præmis 81).
- 49 Hvad angår anbringendet om, at Kommissionen har foretaget en åbenbar fejlvurdering af de beviser, som sagsøgeren fremlagde i bilaget til sin skrivelse af 17. juli 1997, giver en gennemgang af disse dokumenter ikke grundlag for at

fastslå, at Kommissionen har underkendt overtrædelsens grovhed og Fællesskabets interesse i en fortsættelse af undersøgelsen.

- 50 I skrivelsen af 11. april 1997 fra en af Renault's tyske forhandlere til en virksomhed, som er medlem af SPEA, og hvorved denne fik meddelelse om, at der først fra oktober samme år kunne leveres køretøjer af typen Scenic og Espace, angives lagerknapheden nemlig som begrundelse for denne leveringsfrist. Skrivelsen godtgør således ikke, at denne frist beroede på andre forhold.
- 51 Endelig afsvækker selve denne skrivelses indhold påstanden om, at Kommissionen tog hensyn til nogle urigtige erklæringer, som Renault hævdedes at have fremsat i en skrivelse af 24. juli 1997, hvorefter mængden af de afgivne bestillinger var steget fra oktober 1996, mens de kvoteindskrænkninger, der blev foretaget som følge af denne stigning, først blev meddelt det tyske net i april 1997. Det angives nemlig ikke i skrivelsen, at stigningen i bestillingerne begyndte i oktober 1996, men at salgsprognoserne for Scenic-modellen var blevet udarbejdet i denne måned og ajourført i januar 1997.
- 52 Rundskrivelsen af 8. juli 1997 fra Renault Tyskland, som var bilagt sagsøgerens skrivelse af 17. juli 1997, og som forbød forhandlerne at sælge »til videresælgere, medmindre disse er medlemmer af Renault's salgsnet«, godtgør heller ikke, at Kommissionen underkendte de i sagen foreliggende beviser. Hvad angår sagsøgerens argument om, at en fabrikant i VW-sagen var blevet kritiseret for ikke at have sondret mellem de videreforhandlere, der står uden for salgsnettet, og de mellemmand, som er bemyndiget af forbrugere (jf. punkt 159 i Kommissionens beslutning, der er nævnt ovenfor i præmis 21), skal det fremhæves, at der i denne sag fandtes mange yderligere beviser for, at der var blevet lagt hindringer i vejen for, at forbrugere og befuldmægtigede mellemmand foretog indførsler. Der er ikke fremlagt noget yderligere bevis herfor i den foreliggende sag.

- 53 Hvad endelig angår Renault Rotterdam's nedsættelse af rabatterne til sagsøgeren skal det fremhæves, at nedsættelsen blev meddelt sagsøgeren den 21. maj 1999, dvs. efter vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Følgelig kan sagsøgeren ikke med rette kritisere Kommissionen for, at den ikke tog hensyn til denne omstændighed ved vurderingen af Fællesskabets interesse i en fortsat behandling af klagen.
- 54 Hvad angår anbringendets andet led om tilsidesættelse af begrundelsespligten må det konstateres, at den anfægtede beslutning indeholder en klar redegørelse for de retlige og faktiske forhold, som førte Kommissionen til at antage, at der ikke forelå den fornødne fællesskabsinteresse. Følgelig er dette led af anbringendet ubegrundet.
- 55 Hvad angår anbringendets tredje led om, at de foranstaltninger, som Kommissionen iværksatte til sagens undersøgelse, var utilstrækkelige, bemærkes, at Kommissionen har et skøn med hensyn til, i hvilket omfang en klage skal undersøges. Den skal her foretage en afvejning af den påståede overtrædelses betydning for fællesmarkedets funktion, sandsynligheden for, at det kan godtgøres, at der foreligger en overtrædelse, og omfanget af de nødvendige undersøgelser (jf. præmis 42 i dommen i sagen *Européenne automobile mod Kommissionen*, nævnt ovenfor i præmis 34).
- 56 I den foreliggende sag anmodede Kommissionen Renault om forklaringer vedrørende de i klagen fremførte forhold. De afgivne forklaringer — hvorefter de i klagen omhandlede leveringsfrister skyldtes, at efterspørgslen efter Scenic-modellen var større end salgsprognoserne — virkede umiddelbart plausible. Kommissionen havde været nødt til at anvende betydelige ressourcer, hvis den skulle have godtgjort, at disse forklaringer var urigtige. Kommissionens vurdering af, at det i betragtning af den påståede overtrædelses betydning og sandsynligheden for, at den kunne godtgøres, ville være uforholdsmæssig byrdefuldt at

iværksætte yderligere undersøgelser, kan derfor ikke betegnes som et åbenbart urigtigt skøn.

- 57 Hvad særlig angår kritikpunktet om, at Kommissionen ikke kontrollerede leveringsfristerne, navnlig hvad angår den hævdede forskelsbehandling mellem de franske kunder, som indgik handler via befuldmægtigede mellemmand, og de nederlandske kunder, bemærkes, at ifølge sagsøgerens erklæringer i de bemærkninger, som denne fremsatte vedrørende underretningen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, udgjorde den gennemsnitlige leveringsfrist for selskabets egne kunder ca. fire måneder, mens den for de nederlandske forbrugere udgjorde mellem fire og seks måneder for samtlige Renault-modeller. I den forbindelse bemærkes, at en forskel i leveringsfristerne på mellem to og tre måneder ikke i sig selv godtgør, at der er begået en overtrædelse, men udgør i givet fald alene et indicium herfor. Selv om det antages, at denne del af undersøgelsen let kunne være blevet gennemført, er Kommissionens vurdering af, at det ville have krævet indgående undersøgelser for at kunne afgøres endeligt, om der forelå en overtrædelse, og at disse undersøgelser ville være uforholdsmæssig omfattende i forhold til den påståede overtrædelses betydning, ikke åbenbart fejlagtig.

- 58 Følgelig er det første anbringende ubegrundet.

Andet anbringende om, at der er foretaget en fejlagtig bedømmelse af de faktiske omstændigheder, og at retten til at blive hørt er tilsidesat

Parternes argumenter

- 59 Sagsøgerens andet anbringende består af tre led. Med det første kritiserer sagsøgeren Kommissionen for, at den som bevis for, at sagsøgeren havde erkendt,

at Renault Nederland's rundskrivelse af 23. oktober 1996 var trukket tilbage, henviste til en skrivelse af 16. oktober 1997, men denne skrivelse var ikke udfærdiget i sagsøgerens, men i SPEA's navn, som sagsøgeren på intet tidspunkt har været medlem af. Ganske vist meddelte sagsøgeren i sin skrivelse af 17. juli 1997 Kommissionen, at rundskrivelsen af 23. oktober 1996 var trukket tilbage, men selskabet klagede også over, at de kritiserede hindringer var blevet opretholdt, ligesom det informerede Kommissionen om, at der ikke var opnået nogen aftale mellem selskabet og fabrikanten eller dennes datterselskab.

- 60 Anbringendets andet led er gjort gældende til imødegåelse af Kommissionens erklæring om, at sagsøgerens kunder fik leveret de køretøjer, som de bestilte. Sagsøgeren bebrejder også i denne forbindelse Kommissionen, at den påberåber sig skrivelsen af 16. oktober 1997 til støtte for sin erklæring. I sin egen skrivelse af 17. juli 1997 gjorde sagsøgeren ikke gældende, at køretøjerne var blevet leveret, men blot, at Renault havde angivet, at de var under levering. Nogle forbrugere havde imidlertid været nødt til at vente op til ni måneder. Efter sagsøgerens opfattelse havde det været let for Kommissionen at spørge de klagere, som havde afgivet bestilling på biler via befuldmægtigede mellemmand, og derigennem være blevet klar over, at de ikke alle sammen havde fået leveret de bestilte køretøjer. Desuden havde Kommissionen let kunnet bede sagsøgeren om en liste over de personer, som havde afbestilt biler på grund af forsinkede eller manglende leveringer.
- 61 Anbringendets tredje led er, at Scenic-modellens succes ikke kan forklare leveringsfristerne. Disse frister vedrørte ikke blot Scenic-modellen, men også en række andre modeller, der i alt udgjorde ca. 45% af sagsøgerens bestillinger. Sagsøgeren bebrejder Kommissionen at have baseret sig på nogle tekniske forklaringer fra Renault, som sagsøgeren ikke havde modtaget, og som dermed udgør bevismateriale, hvorom sagsøgeren ikke er blevet hørt. Kommissionen har også forklaret de lange leveringsfrister for modellen Espace med tilsvarende betragtninger som for Scenic-modellen. Denne analogi er tvivlsom, da Espace-modellen ikke havde samme succes som Scenic-modellen inden for den pågældende periode.

Rettens bemærkninger

62. Hvad angår anbringendets to første led må det konstateres, at den anfægtede beslutning indeholder en fejl, da det heri antages, at en skrivelse, som blev tilsendt Kommissionens formand den 16. oktober 1997, hidrørte fra sagsøgeren, men var sendt af SPEA. Denne fejl kan dog ikke berøre gyldigheden af den anfægtede beslutning. Kommissionen har henvist til denne skrivelse til godtgørelse af, at sagsøgeren dels havde erkendt, at Renault Nederland's rundskrivelse af 23. oktober 1996 var blevet trukket tilbage, dels at sagsøgerens kunder havde fået leveret de bestilte køretøjer. Sagsøgeren har dog selv i sin skrivelse af 17. juli 1997 erkendt, at Renault's rundskrivelse var blevet trukket tilbage.
63. Hvad dernæst angår sagsøgerens levering af køretøjer til sine kunder havde denne i skrivelsen af 17. juli 1997 angivet, at disse køretøjer var »under levering«. Hvis de leveringer, der var omhandlet i denne skrivelse, ikke fandt sted trods Renault's løfter herom, burde sagsøgeren imidlertid have nævnt dette over for Kommissionen senest i sin besvarelse den 17. februar 1998 af underretningen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, hvilket ikke skete. Sagsøgeren mener, at Kommissionen let kunne have anmodet selskabet og dennes ordregivere om disse beviser, men det havde været lige så let for sagsøgeren på eget initiativ at fremlægge dem for Kommissionen. Følgelig er det andet anbringendes to første led ubegrundet.
64. Hvad angår anbringendet om tilsidesættelse af retten til at blive hørt, der er gjort gældende som led i anbringendets tredje led, bestrider sagsøgeren ikke at have modtaget de tekniske forklaringer, som var vedføjet Renault's skrivelse af 24. juli 1997, i bilaget til underretningen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, bortset fra en liste over leveringerne til sagsøgerens egne ordregivere. Hvad angår skrivelsen selv, som sagsøgeren ikke fik tilsendt af Kommissionen, fremgår dennes indhold klart af den omtalte underretnings punkt 4, hvorfor sagsøgeren havde

haft mulighed for at fremsætte sine bemærkninger herom, hvilket selskabet i øvrigt gjorde i svarskrivelsen.

- 65 Hvad endelig angår forklaringen på leveringsfristerne bemærkes, at Kommissionen med rette fastslog, at de fleste af de bestillinger, som var omhandlet i klagen, vedrørte Scenic-modellen. Ganske vist nævnte sagsøgeren i sin besvarelse af underretningen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63 seks bestillinger af andre Renault-modeller, som blev afgivet efter klagens indgivelse og tilbagetrækningen af rundskrivelsen i februar 1997. Leveringsfristerne for disse køretøjer udgjorde mellem to og en halv og fem måneder, dvs. en gennemsnitlig leveringstid på lidt under fire måneder. Disse supplerende oplysninger indebærer dog ikke, at Kommissionens vurdering om, at de i klagen nævnte forhold var ophørt, og at disse delvis skyldtes knapheden på biler af Scenic-modellen, var åbenbart fejlagtig.
- 66 Det andet anbringende er derfor ubegrundet.
- 67 Følgelig kan påstanden om annullation af den anfægtede beslutning ikke tages til følge.

Sagens omkostninger

- 68 I henhold til artikel 87, stk. 2, i procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEEN (Anden Afdeling)

- 1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.
- 2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Pirrung

Potocki

Meij

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. februar 2001.

H. Jung

Justitssekretær

A.W.H. Meij

Afdelingsformand